

ภูมิอากาศจังหวัดบึงกาฬ

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดบึงกาฬตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 4,305 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,690,625 ไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 751 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดหนองคาย

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดบึงกาฬส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง โดยมีบริเวณพื้นที่ที่เป็นคลื่นลอนลาด ซึ่งจะเป็นพื้นที่ทำนาเป็นส่วนใหญ่ ปลูกพืชไร่ พืชสวน และปศุกรรมชาติ ส่วนพื้นที่ที่เป็นคลื่นลอนชัน จะเป็นป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ นอกจากนี้มีบริเวณที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชัน โดยจะเป็นบริเวณเทือกเขาต่าง ๆ

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดบึงกาฬ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดบึงกาฬมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดบึงกาฬ พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดบึงกาฬ ทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศค่อนข้างหนาวเย็น โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.3 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมและธันวาคม

ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดบึงกาฬ อยู่ระหว่าง 1,400 – 2,000 มิลลิเมตร โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีปริมาณฝนมากกว่า 1,600 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 127 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดบึงกาฬ มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชา และลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ค่อยก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดบึงกาฬ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน เป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 มีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดบึงกาฬ มีทั้งหมด 31 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน จำนวน 10 ลูก เดือนสิงหาคม 2 ลูก (2533, 2544) เดือนกันยายน 5 ลูก (2508, 2537, 2543, 2551, 2560) เดือนตุลาคม 3 ลูก (2507(2), 2550) นอกจากนี้เคลื่อนเข้ามาขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด จำนวน 21 ลูก เดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนมิถุนายน 4 ลูก (2496, 2515, 2527, 2547) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2514) เดือนสิงหาคม 7 ลูก (2495, 2513, 2517, 2522, 2530, 2536, 2550) เดือนกันยายน 5 ลูก (2505, 2507, 2513, 2514, 2539) เดือนตุลาคม 3 ลูก (2497, 2515, 2556)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดบึงกาฬ

สถานีตรวจอากาศบึงกาฬ ตั้งอยู่ ตำบลโคสี อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ 38000

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยข้อมูลอุณหภูมิและปริมาณฝน (อ้างอิง สถานีอุตุนิยมวิทยาหนองคาย) คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566